

Afrikatik abiatu eta Espainia edo Italiara heltzeko bidaia egin duten gazteekin hitz egin du Save the Children taldeak. 2022an egin zituen elkarrizketak 9 eta 24 urte bitarteko gazteekin, eta orain eman dute txostenaren berri. Bidaia egin duten neska gazteen herenak aitortu du ibilbidean zehar biolentzia jasan duela. Beraien herrialdetik segurtasun bila ihes egin, eta segurtasun eza izan da haien aterpe milaka kilometrotan.

Girls Move North Africa ize-neko ikerketarako 68 neska eta 34 mutil elkarrizketatu dituzte. Gazte horiek egindako bidaiak ulertzeko, errailetara jotzeko eta ondorengo interbentzioak hobetzeko asmoa du proiektuak.

Topatu zezaketena beraien herrialdean zutena baino hobe izango zela uste zuten Reinatouk, Paulinek, Amniek edo Ouidadek, baina bidaia ere gogorra izan zen.

ABIATU AURREKO BURUKO MINAK

Erabakia hartzen dutenek egin dute bidaia, baina nork hartzen du erabakia? Adina erabakigarria izaten da. Ikerketaren arabera, neska gazteenak (9 eta 13 urte artekoak) dira erabakiak hartzeko prozesuan kontrol gutxien dutenak. Kasu gehienetan gurasoek edo familiako beste kide nagusiren batek hartu zu ten erabakia; gazteek informazio oso gutxi izaten dute egin behar duten bidaiaren inguruan.

Bidaia erabakia hartu baino lehen abiatzen da. Izan ere, bizi izandakoaren ondorioz heltzen da erabakia, jaioterritik joateko beharraren eraginez.

INDARKERIA IHESI, INDARKERIA GEHIAGO

Migratzaile haur eta gazteek jasan beharrekoa; bikoitza, neska izanez gero

 GIZA ESKUBIDEAK / Iraitz MATEO

Espainia edo Italia izaten dituzte helmuga Afrikatik ihesi doazen gazte askok. Jaioterrian bizi izandako biolentzia bezain arriskutsuak dira, ordea, bidaiak, eta helmugara iritsitakoan, esperotakorik ez, eta oztopo gehiago. Save the Children taldeak egindako ikerketatik abiatuta, zenbait gazteren bizipenen kronika laburra. Laburra bezain gogorra.

Askok etxetik ihes egin nahi izaten dute. Elkarrizketatueta-ko bostetik batek etxean jasotako biolentziarengatik ihes egin zuen; zazpitik batek, behartutako ezkontzatik eskapu. Hezkuntzarako sarbidearen bila, gerratik ihesi, medikuarenera joateko beharrak bultzatuta edota egoera ekonomiko hobe baten bila, beste askok.

Genero indarkeria eta indarkeria sexuala dira neska gazte asko etxetik atera eta ustezko

helmuga hobeen bila abiatzeko arrazoia. Genital femeninoen mutilazioa, senideek eragindako indarkeria edota bikotekidearen eraso matxistak izaten dira arrazoi nagusiak. 20 urteko Reinatouren kasuan, aitaren tratatu txarrak: «Nire ahizpek etxetik ihes egin zuten eta gaur arte ez dugu haien berri izan. Aitak jakin zuenean, oinak erre zizkidan kalera irten ez nedin. Oinik ez baduzu, ezin zara irten. Burdinez erre ninduen ahizpek be-

zala ihes egin ez nezan... Gure herritik ihes egin nuen Daker-rrera. Ez nuen nahi ni aurkitu eta ezkontzera behartzerik, harengandik urrun egon nahi nuen». Beste hainbatek diote beraien sexu orientazio edota genero identitatearengatik joan zirela ihesi.

Ikasi eta lan egitearekin amets egiten zuten bidaia abiatutako gazte askok; mutilen kasuan, lanean hasi behar-rrak hezkuntzako zirkulutik kanporatu zituelako eta nesken kasuan, familiak ikasketak uztera behartu zituelako, ezkontzeko kasurik gehienetan, eta beste batzuetan, ekonomiko-ki lagundu zezaten. Asko hezkuntzarako sarbidearen bila abiatzen dira. Hori da 24 urteko Marimaren kasua: «Gure lurraldetik alde egiteko burur- ratzen zaidan lehen motiboa hezkuntza da. Mediku izateko ametsa bete nahi dut, eta horretarako eskolara joan nahi dut».

PLANGINTZAREN BEHARRA

Bidaia egitea erabaki ostean, nola egin pentsatzea izaten da hurrengo urratsa. Senideak eta lagunak izaten dira informazio iturri nagusiak, baita internet bidezko plataformak ere. «Lagunak ni baino lehena- go etorri ziren hona (Espainia- ra), eta gauza onak bakarrik kontatzen dituzte. Baina hona iritsi eta errealtatea oso des- berdina da», aitortu du Amniek.

You Tube eta Facebook pla- taformak erabiltzen dituzte bi- daiak antolatzen dituztenekin komunikatu eta informazioa lortzeko.

Bidaia, ordea, beti ez da pla- nifikatu bezala irteten. Gehie- nentzat, bidaia oso arrisku- tsua izaten da, hainbat mehatxu jasotzen dituztelako.

Aurre egin beharreko arris-
kuen artean daude sexu eta
genero indarkeria, eraso fisi-
koak edo tratatu txarrak, zailta-
sun ekonomikoak (dirurik ga-
be geratzea edo lapurretak),
atxiloketak, poliziaren basake-
ria, aterperik eza, lan esplota-
zioa... Baita eremu zailak
zeharkatzea ere, hala nola ba-
samortua edo itsasoa, gosea-
ren, deshidratazioaren, le-
sioen eta heriotzaren
mehatxupean.

BIDAIA ABIATZEAR

Neska gutxi egiten dute ba-
karrik bidaia, sarritan senide
helduagoek kontrabandistak
kontratatu ohi dituzte. Hori da
Patriciaren kasua. 22 urte ditu
eta bere gurasoek emakume
bati ordaindu zioten bidaian
laguntzeko; «izeba» bezala
aurkeztu zioten. Marokora iri-
tsitakoan bakarrik utzi zuen:
«Izeba bihurtu zitzaidanak
esan zidan bakarrik utziko
ninduela eta nire bide propioa
bilatu beharko nuela. Bera Ma-
rokora laguntzeko bakarrik ze-
goela». Beste kontrabandista
askoren kasuan, aldiz, engai-
nuak edota lapurretak gerta-
tzen dira.

Elkarrizketatutako Saharaz
hegoaldeko neska gehienek
autobusez edo kamioiez egin
zuten bidaiaren zati bat, baita
autotop-a eginez edo autoa
partekatuz ere. Errepide bidez
bidaiatzeak arriskuak ditu: la-
purretak, arazo mekanikoak,
elikagai eta ur eskasia, sexu
erasoak eta beste indarkeria
mota batzuk. Hala ere, elka-
rrizketatutako nesketatik
inork ez zuen kamioietan poli-
zoi gisa bidaiatu, eta mutilen
arte hori ohikoa izaten da.

INDARKERIA MATXISTA BIDAIA

Indarkeria sexistaren eraginez
beren herrialdeetatik ihes egin

Hainbatek lurretik egiten dute
bidaia, lehen irudian ageri den
bezala, batetik bestera joateko
astoen laguntzaz. Beste batzuek,
itsasoz, eta Italia zein Tunisiara
iristen dira, bigarren irudian
ageri den bezala.
Wakil KOHSAR | AFP
Fabio SASSO | EUROPAPRESS

zuten, eta elkarrizketatutako
ia neska guztiek adierazi dute
sexu indarkeriaren bat jasan
zutela bidaian zehar. Lehen
pertsonan bizi izan ez zutenak
beraien kideei egindako era-
soen lekuko izan ziren. Era-
soen egileak kontrabandistak,
trafikatzaileak, beste migra-
tzaile batzuk, poliziak eta talde
armatueta kideak izaten di-
rela kontatu dute.

Trukerako txanpon gisa era-
biliak izan ziren neska gazte
asko. Beren komunitateko gi-
zonek sexu esklabo gisa erabi-
li zituzten mugak zeharkatze-
ko. «Migrazio bidaian gurekin
eramango zaituztegu, bizimo-
du hobia eskainiko dizuegu,
baina trukean, mugak zehar-
katzen lagunduko diguzue»,

**Indarkeria matxista izaten da neska gazte asko
etxetik atera eta ustezko helmuga hobeen bila
abiatzeko arrazoia: etxekoek egindako erasoak
eta ezkontza behartua, batez ere**

**Bidaian zehar mugak zeharkatzeko trukerako
txanpon gisa erabiliak izan ziren neska gazte
asko. Beraiekin bidaiatzen ari ziren gizonek
sexu esklabo gisa erabili zituzten bidaian**

esaten zieten askori. 23 urteko
neska kamerundar batek sala-
tu du Aljeriako talde armatu
batek taldean bortxatu zuela
bidean zihoala. Bere kontra-
bandistaren eskutik iritsi zen
talde armatuko kideengana.

BIZIRIK IRAUTEN MEKANISMOAK

Neskek biziraupenerako eta
aurrera egiteko mekanismo
asko erabili zituzten bidaian
zehar. Asko saiatu ziren «iku-
sezinak» izaten eta oharka-
bean pasatzen; poliziaren, tal-
de armatuen edota bidaia
lagunen arriskuetatik kanpo
egoteko. Batzuek beren jan-
z-
kera eta itxura aldatu zuten:
neska batek azaldu du bere
ohiko arropa belo islamiar ba-
tengatik aldatu zuela Libian
egon zen bitartean, atzerritar-
tzat har ez zezaten.

Ouidaden kasua bestelakoa
da, Marokotik Espainiara joa-
teko mutil itxurarekin jantzi
baitzen. Baina itsasontziz
egindako bidaian beroa jasa-
nekin bihurtu zen eta arropa
geruza batzuk kendu zituen:
orduan konturatu ziren bi-
daiakideak neska zela. Konta-
tu du modu hobean tratatu

zutela. Neska batzuen kasuan,
hilekoa ere ezkutatu behar
izan zuten. Ginean eta Gam-
bian, esate baterako, trapa-
uak erabiltzen zituzten bestelako
higiene iturrik ez zutelako,
eta gainera, beraien feminita-
tea salatu zezakeelako hile-
koak.

Dokumentaziorik gabe bi-
daiatzea izan zen beste neska
batzuen alternatiba; adibidez,
Tunisian elkarrizketatutako
neska batzuek kontatu dute
bidaia lurrez egin behar zute-
nean dokumentuak hertsapen
eta abusu iturri bihurtu zitez-
keela, kontrabandistek doku-
mentuak kentzen zizkietelako
xantaia egiteko.

HELMUGAN, BAINA IRTENBIDE GABE

Helmugara iritsitakoan, ater-
pea lortzea bihurtzen da hu-
rrerago arazoa. «Tunisiara
lehen aldiz iritsi ginenean, ka-
lean egin genuen lo lehen egu-
netan. Hilabete batzuk pasatu
genituen kalean lo egiten eta
manifestatzen, baina inork ez
die erantzun gure beharrei»,
dio 22 urteko Zainabek.

Ikastea zen bidaia abiatu zu-
ten beste askoren ametsa. Jo-
sephinek ez du lortu: «Bene-
tan askatasuna nahi dut,
eskolara itzuli. Medikua izan
nahi dut. Estatuaren laguntza
eskatu nuen, baina eskolan
sartzea eskatzen dudana bakoit-
zean, paperak falta zaizkidala
esaten didate. Batzuetan uste
dut izango banitu, errazagoa
izango litzatekeela hemen
gauza batzuk lortzea».

Medikuarenera heltzea da
beste batzuen helburua, baina
ez da horren erraza. Farah Li-
biatik abiatu zen: «Gaixo nen-
goen, ospitalera joan nintzen
eta botikaren errezeta eman
zidaten, baina ezin izan nuen
ezer egin, botikak erosteko di-
rurik ez nuen eta».